

بررسی مورد شماره ۲: مشارکت میان موسسه ملی دموکراتیک (NDI) و مرکز "القدس" در پروژه نظارت بر مجلس ارد

- سرپرست تحقیق: کوبل پرایس

Adopted from the National Democratic Institute's *Political-Process Monitoring: Considering the Outcomes and How They Can Be Measured*

پانزدهمین دوره انتخابات پارلمانی اردن به منزله لحظه تغییر در کشور محسوب می‌شود. نمایندگان جدید مجلس بصورت بی وقفه به طرح سیاست‌های صادقانه و نبرد در راستای منافع ملی می‌پرداختند، تغییری که موجب ایجاد هیجان و درگیر شدن مردم در این رویداد شده بود. علاوه بر این، برای نخستین بار بود که فرصت نظارت بر انتخابات به نهادهای جامعه مدنی داخل کشور داده می‌شد، که خود نشانه‌ای بود از تغییر جهت از تمرکز صرف بر مسائل اجتماعی به سمت مشارکت فعال‌تر سیاسی. با این حال، با وجود امید زیادی که به مجلس می‌رفت، عملکرد قوه قانون‌گذاری و قانون‌گذاران در توجه به خواسته‌ها و نگرانی‌های مردم، همچنان بدون تغییر باقی ماند. علی‌رغم اصلاحات سیاسی صورت گرفته در طی پانزده سال گذشته، نهاد اردنی "مرکز مطالعات سیاسی القدس" به این نتیجه رسید که قدرت قانون‌گذاری و نظارت که بر اساس قانون اساسی به مجلس داده شده، یک فرصت واقعی برای استقرار دموکراسی و مردم‌سالاری در کشور است. این در شرایطی بود که جامعه مدنی با توجه به عدم شفافیت و مسئولیت‌پذیری دولت دچار ناامیدی و سرخوردگی شده و گمان می‌کرد که شرکت در انتخابات کمترین تاثیر را خواهد داشت. در مواجهه با فرصت بوجود آمده و همچنین ناامیدی موجود در میان مردم، مرکز القدس ضمن برخورداری از پشتیبانی فنی موسسه ملی دموکراتیک (NDI)، پروژه نظارت بر مجلس اردن را به هدف بالابردن اثرگذاری و مسئولیت‌پذیری مجلس، در سال ۲۰۰۸ آغاز کرد. این مرکز توانست از طریق ابزار نظارت بر مجلس همچون انجام نظرسنجی ملی، نظارت بر جلسات مجلس و تهیه گزارش از فعالیت‌های مجلس، مشارکت عمومی در فرآیندهای سیاسی را تعمیق بخشد. انتشار عمومی یافته‌های مربوط به پروژه نظارت بر مجلس اردن به کنشگران جامعه مدنی فرصت داد تا از این اطلاعات به منظور مشارکت سیاسی موثرتر بهره‌برداری کنند. این امر همچنین آگاهی مردم اردن نسبت به مقوله سیاست در کشورشان را بهبود بخشید. با دسترسی، تجزیه و تحلیل و انتشار اطلاعات مربوط به عملکرد نمایندگان منتخب، پروژه نظارت بر مجلس اردن فرصت بیشتری برای تحقق مشارکت سیاسی پیش‌بینی شده در قانون اساسی اردن و بهره‌برداری از آن را فراهم نمود. پیش از انجام پروژه نظارت بر مجلس، اطلاعات مربوط به فرآیند قانون‌گذاری در اردن در دسترس عموم مردم نبود، چرا که خود مجلس ظرفیت ضبط و انتشار این اطلاعات را نداشت. علاوه بر این، پس از انتشار گزارش‌ها، یافته‌های این طرح نظارتی به عنوان نقاط کانونی در جریان برگزاری جلسات عمومی بی سابقه‌ای مورد استفاده قرار گرفت که در آن، نمایندگان مجلس، نهادهای جامعه مدنی و شهروندان با یکدیگر ملاقات و در خصوص نگرانی‌های اجتماعی، گزارش‌های نظارتی و فعالیت نمایندگان در مجلس بحث و گفتگو می‌کردند. در طول اجرای پروژه، مرکز القدس از استراتژی ایجاد تغییرات تدریجی در درازمدت بهره‌برداری کرد. این استراتژی با ایجاد رابطه، تقویت اعتماد و پرورش مهارت‌های لازم برای ارائه اطلاعات دقیق آغاز شد و سپس به سوی تجزیه و تحلیل و گزارش وسیع‌تر و دخالت دادن سایر بازیگران ادامه مسیر داد. مرکز القدس همچنین پی برد که وارد کردن نهادهای جامعه مدنی که بصورت موردی فعالیت می‌کردند، در روند نظارت بر فرآیند سیاسی و تجهیز آن‌ها به دانش لازم برای تاثیرگذاری بر مشکلات‌شان بسیار با اهمیت بوده و به تغییر واقعی در جامعه شهروندی اردن خواهد انجامید.

موقعیت اردن

Nabz-Iran: Working to Raise Awareness around Human Rights Violations in Iran

www.nabz-iran.com

Follow us on Facebook @ **نابز ایران Nabz Iran**

Follows us on Twitter @nabziran

پادشاهی اردن هاشمی یک سلطنت مشروطه با سیستم دو پارلمانی (شورا و سنا) بنام مجلس ملی یا "مجلس الأمة" است. ریاست قوه مجریه با پادشاه است و وی ۶۰ نفر از اعضای مجلس سنا (که به آن مجلس اعیان هم گفته می‌شود) و نخست وزیر را منصوب می‌کند و در ضمن اعضای کابینه باید به تایید او برسند. همچنین مجلس نمایندگان (که به آن مجلس عوام یا مجلس نواب هم گفته می‌شود) دارای ۱۲۰ نماینده منتخب است، اما پارلمان به طور عمده متشکل از افراد با وابستگی‌های قبیله‌ای و شغلی-حرفه‌ای است و عرصه مناسبی برای حضور احزاب سیاسی و بحث درباره مسائل و منافع شهروندان نیست. علاوه بر این، قوانین حاکم بر انتخابات، انجمن‌های مدنی-سیاسی و مقوله آزادی مطبوعات به گونه‌ای است که فرصت‌ها و فعالیت‌های افراد دموکرات و کنشگران اجتماعی و سیاسی را محدود می‌کند.

زمانی که ملک عبدالله دوم پس از مرگ پدرش ملک حسین در سال ۱۹۹۹ به پادشاهی رسید، وعده‌های وی مبنی بر اصلاحات دموکراتیک مشتمل بر این بود که کشور به‌طور هدفمند به سوی دموکراسی، افزایش شفافیت دولت و دادن فرصت‌های بیشتر به شهروندان برای مشارکت واقعی در حیات سیاسی به پیش خواهد رفت. پیشرفت اندکی که به سوی این اهداف صورت گرفته عبارتند از: انتخابات پارلمانی و شهرداری‌ها در فواصل منظم برگزار شده است، مشارکت زنان به‌عنوان افراد صاحب حق رای، کنشگران اجتماعی، کاندیداهای انتخاباتی و نمایندگان برگزیده به طور چشمگیری افزایش یافته است، و همچنین فعالیت نهادهای جامعه مدنی اردن برای تحقق یک حکومت دموکرات بیشتر شده است.

روش شناسی

تجزیه و تحلیل ارائه شده در این مطالعه موردی، دوره زمانی ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۱ را در بر می‌گیرد. دوره‌ای که طی آن، موسسه ملی دموکراتیک (NDI) با پشتیبانی مرکز توسعه بین‌المللی ایالات متحده (USAID) به ارائه کمک‌های فنی به پروژه نظارت بر مجلس اردن (JPM) که از سوی مرکز مطالعات سیاسی القدس انجام می‌گرفت پرداخت. این تجزیه و تحلیل حاصل بررسی موارد مرتبط با پروژه از قبیل طرح‌های پیشنهادی و گزارش‌ها، موارد کلیدی مطرح شده در مصاحبه‌ها و مهم‌ترین نتایج جلسات تحلیلی بوده است. در ژانویه سال ۲۰۱۱، یکی از محققان موسسه ملی دموکراتیک به امان سفر کرد تا در خصوص فعالیت نهادهای جامعه مدنی اردن در امر نظارت بر فرآیند سیاسی و نقشی که موسسه ملی دموکراتیک در پشتیبانی موضوع بر عهده دارد، با سازمان‌های شریک در پروژه به همکاری بپردازد. این محقق توانست به یاری کارمندان محلی موسسه ملی دموکراتیک، ده مصاحبه کلیدی با رهبران نهادهای همکار و غیر همکار را به انجام رسانده و دو جلسه تحلیلی مهم را برگزار نماید: یک جلسه با سازمان‌های همکار NDI و مرکز مطالعات سیاسی القدس به عنوان مجری پروژه نظارت بر مجلس اردن، و جلسه دوم با کارکنان NDI که مسئولیت پشتیبانی از طرح را برعهده داشتند. در طی برگزاری این جلسات، نمایندگان سازمان‌های مختلف شریک در پروژه به ارائه نقطه نظرات ارزشمندی در خصوص موقعیت سیاسی اردن و چالش‌ها و فرصت‌های پیش روی کنشگران سیاسی پرداختند.¹

مرکز مطالعات سیاسی القدس

مرکز مطالعات سیاسی القدس یک موسسه تحقیقاتی مستقل است که در سال ۲۰۰۰ در امان، پایتخت اردن تاسیس شد. هدف این مرکز ارائه درک جامع‌تر و دقیق‌تر از پیشرفت و توسعه و نیز چالش‌های پیش روی حکومت و جامعه اردن است. مرکز در پی آن است تا این پیشرفت و توسعه را از همه زوایای ممکن، چه منطقه‌ای و چه بین‌المللی، بررسی نموده و در آگاهی بخشی به افکار عمومی مردم اردن و

¹ اسامی سازمان‌های شرکت‌کننده: مرکز حقوق بشر امان، مرکز هویت، انجمن حقوق زنان، مرکز توسعه اجتماعی الحیات، مرکز حقوق بشری المیزان برای دفاع از آزادی روزنامه‌نگاران، اتحاد ملی برای تهیه گزارش سایه در خصوص حقوق افراد معلول.

کشورهای عرب منطقه در خصوص تحولات استراتژیک که منطقه شاهد آن است همکاری نماید.

پروژه نظارت بر مجلس اردن

مرکز القدس از لحظه شروع به کار خود، در تلاش برای زدن پلی به منظور پر کردن شکاف میان شهروندان و نمایندگان منتخب آنها بوده است. پژوهش صورت گرفته از سوی القدس نشان داد که افکار عمومی شهروندان به حدی از عدم شفافیت و پاسخ‌گویی، قبیله‌گرایی و عدم کارایی مجلسیان به ستوه آمده بود که تصور می‌کرد مشارکت در انتخابات کم‌ترین تاثیر را داشته و کل سیستم نیاز به اصلاح اساسی دارد. در طول دوره کاری، مرکز به این نتیجه رسید که اختیارات قانون‌گذاری، نظارت و کارکردهای نمایندگی مجلسیان فرصت مهم و تحقق نیافته‌ای برای دموکراتیزه کردن هرچه بیشتر کشور فراهم نموده است.

با کمک NDI و پشتیبانی USAID، القدس پروژه نظارت بر مجلس اردن را به هدف تقویت نقش مجلس و رساتر کردن صدای شهروندان به اجرا در آورد. پروژه در پی آن بود که در خصوص تاثیرگذاری مجلس و عملکرد نمایندگان اطلاعاتی را ارائه نماید. به باور القدس، ارائه اطلاعات قابل اعتماد نظارتی به شهروندان در زمینه عملکرد نمایندگان مجلس، نقش برجسته‌ای در بهبود توانایی پارلمان در انجام وظایف خود دارد. اهداف پروژه نظارت بر مجلس اردن عبارت بودند از:

۱- ارزیابی و بهبود عملکرد نمایندگان مجلس در زمینه شفافیت و مسئولیت‌پذیری.

۲- ترویج بهترین شیوه اجرای نظارت قانونی و کارکردهای نمایندگی برای اعضای پارلمان اردن.

۳- تشویق نمایندگان، شهروندان و افراد ذینفع به تعامل سازنده میان یکدیگر.

به منظور دستیابی به این اهداف، القدس یک سری از فعالیت‌های نظارتی، تهیه گزارش و گفتگو با کنشگرانی که به‌طور مستمر در مرکز نظارت و گزارش عملکرد مجلس بودند را به انجام رساند. ترتیب فعالیت‌های صورت گرفته عبارت بودند از:

۱- انجام یک نظرسنجی ملی: از طریق این نظرسنجی، القدس به ارزیابی نقطه نظر شهروندان نسبت به مجلس و نمایندگان آن و نیز شناسایی مشکلی که از نظر شهروندان دارای بیش‌ترین اهمیت است پرداخت.

۲- مشاوره با نمایندگان مجلس: به منظور درک چگونگی اولویت‌بندی مسائل و مشاهده وظایف از سوی نمایندگان مجلس، القدس اقدام به مشاوره مستقیم با نمایندگان کرد.

۳- حضور و نظارت بر جلسات مجلس: دو نفر از کارمندان القدس وظیفه نظارت و تهیه گزارش از جلسات مجلس و کمیسیون‌ها را بر عهده داشتند. مرکز همچنین دو کارمند دیگر را برای سندسازی و تجزیه و تحلیل گزارش‌های ارائه شده و نیز پوشش رسانه‌ای در مورد مجلس استخدام نمود. داده‌ها برگرفته از دقیق جلسات رسمی مجلس، گزارش ناظران از روند جلسات و مقالات منتشر شده در چهار روزنامه اصلی اردن بوده و به سه دسته طبقه‌بندی می‌شدند: نظارت، قانون‌گذاری، نمایندگی.

۴- برگزاری میزگرد و همایش‌ها: مرکز القدس میزگردهایی با شرکت‌کنندگان حدود ۲۵ نهاد جامعه مدنی و نیز همایش‌هایی با حضور حدود ۶۰ شرکت‌کننده شامل نمایندگان مجلس، شهروندان، دانشگاهیان، نمایندگان نهادهای جامعه مدنی و احزاب سیاسی برگزار نمود. دستور کار هر جلسه شامل معرفی پروژه

Nabz-Iran: Working to Raise Awareness around Human Rights Violations in Iran

www.nabz-iran.com

Follow us on Facebook @ **ایران نبض** Nabz Iran

Follows us on Twitter @nabziran

نظارت بر مجلس اردن، بحث و گفتگو برای گردآوری اطلاعات کیفی در خصوص اولویتهای عمومی، برداشت از عملکرد مجلس و نمایندگان و ارائه پیشنهاداتی برای توسعه و رشد پروژه بود. پس از آن و در پی انتشار عمومی گزارشهای نظارتی، القدس از یافتههای گزارش به عنوان نقاط کانونی در برگزاری یک سری از میزگردها و همایشها استفاده می کرد که در آن یک نماینده مجلس از منطقه مورد نظر، نهادهای محلی جامعه مدنی و شهروندان به ملاقات و بحث و گفتگو در خصوص موارد نگرانی جامعه، گزارش طرح نظارتی و عملکرد نمایندگان در مجلس می پرداختند.

۵- طراحی وبسایت: القدس یک وبسایت غیر حزبی را راه اندازی کرد که هدف آن کمک به مشارکت عمومی در روند دموکراسی از طریق ارائه اطلاعات در خصوص فرآیندهای قانونگذاری مجلس و دادن امکان به کاربران سایت برای ارسال ایمیل به نماینده خود در مجلس یا پیوستن به انجمن گفتگوی آنلاین بود. از آنجا که خود مجلس نه ظرفیت ضبط و ثبت این اطلاعات و نه انتشار عمومی آن را دارد، این سایت پنجره نادری رو به سوی فرآیندهای قانونگذاری کشور در برابر مردم اردن گشوده است.

۶- انتشار گزارشهای مربوط به فعالیت های مجلس: گزارشهای اولیه در سال ۲۰۰۹ منتشر شدند و به عنوان اولین پایگاه جامع داده های مرتبط با نمایندگان مجلس اردن، موارد مختلفی را به مردم ارائه کردند از جمله، رزومه ها، تکالیف کمیسیونها، حوزه های انتخاباتی، وابستگی جناح های سیاسی، نظارت بر فعالیتها و تجزیه و تحلیل نطق های مرتبط با بودجه دولت.

توجه به نتایج

در حالی که نمی توان نیروهای بی شمار تاثیرگذار بر روند دمکراتیزه شدن اردن را به طور مطلق جداسازی کرد، اما تمرین پروژه نظارت بر مجلس اردن این موضوع را تایید کرد که القدس به پیشرفت های قابل توجهی در جهت اهداف این پروژه دست یافته و به نوبه خود، از طریق ایجاد هنجارها و انتظارات جدید برای دسترسی شهروندان به اطلاعات قانونی و حقوق افراد جامعه در ملاقات مستقیم با نمایندگان و بحث درباره عملکرد رهبران منتخب، به شیوه های عمیق تر دموکراتیک متوسل شده است. فعالیت های صورت گرفته در طرح نظارت بر مجلس اردن، همراه با تلاش های مشترک نهادهای جامعه مدنی، نمایندگان مجلس و کنشگران اجتماعی و نیز نسیم وزیده شده از سوی بهار عربی، *نقش و صدای جامعه مدنی در فرآیندهای سیاسی را آگاهانه تر و قوی تر کرد و انتظار برای دادن فضای بیشتر و بامعنا تر به این صدا و شنیده شدن و بررسی آن و الزام دولت به پاسخ گویی به آن را بوجود آورد.*

تجزیه و تحلیل نتایج پروژه نظارت بر مجلس اردن، بر اساس مواردی همچون نقش و حضور شهروندان، فضای سیاسی و میزان پاسخ گویی دولت صورت گرفته است.

نقش شهروندان

همچون شرایط مشابه، بیشترین شکایتی که القدس از شهروندان اردنی دریافت کرد این بود که به دلیل عدم شفافیت، آنها قادر به پیگیری عملکرد نماینده منتخب خود در مجلس نیستند. علاوه بر این، نتیجه بررسی افکار عمومی توسط مرکز القدس نشان می داد که این عدم شفافیت، به شدت مردم را از مشارکت دلسرد کرده است. شهروندان باید در خصوص فرآیند و بازیگران سیاسی اطلاعات کافی داشته باشند تا بتوانند چگونگی تاثیرگذاری هریک را درک کنند. تحقیقات نشان می دهد که اطلاعات واقعی و به موقع ارائه شده توسط پروژه نظارت بر مجلس اردن، بازگوکننده این نگرانیها بوده و یک ساختار اساسی برای افزایش نقش شهروندان ارائه می کند. استراتژی مرکز مبنی بر ارائه یافته های پروژه نظارت بر مجلس اردن به نمایندگان رسانه ها، نهادهای جامعه مدنی، احزاب سیاسی و جوامع و به بحث گذاشتن این

Nabz-Iran: Working to Raise Awareness around Human Rights Violations in Iran

www.nabz-iran.com

Follow us on Facebook @ **نبز ایران** Nabz Iran

Follows us on Twitter @nabziran

یافته‌ها با ایشان، در نهایت به پر رنگ کردن نقش شهروندان کمک کرد. این امر از طریق ایفای نقش این یافته‌ها به‌عنوان یک منبع آموزشی و تربیتی برای نهادهای جامعه مدنی و شهروندانی که در جستجوی کمک برای درک و مشارکت در فرآیند سیاسی بودند به انجام رسید. تلاش برای ایجاد زمینه گفتگو به جامعه مدنی فرصت داد تا مهارت‌های تحلیلی و مشارکتی لازم برای حضور موثر سیاسی را بدست آورند. انجام این فعالیت‌های اجتماعی مانند اطلاع رسانی در رسانه‌ها، مطالعه نظرسنجی‌ها و گزارش گفتگوها، نه تنها باعث ارتقاء شایستگی شهروندان شد، بلکه بیش‌ترین نتایج را در تاثیرگذاری بر نمایندگان مجلس به همراه داشت. بر اساس همه محاسبات انجام شده، انجمن‌های عمومی پروژه باعث گسترش و تعمیق دانش مردم اردن نسبت به رویکرد سیاسی در کشورشان گردید.

علاوه بر این، به نظر می‌رسید که نهادهای مدنی حاضر در پروژه نظارت بر مجلس اردن که بر روی مشکلات خاص کار می‌کردند، به تقویت پتانسیل همکاری‌های بعدی در خصوص مسائل مورد علاقه مشترک کمک می‌کنند. موسسه ملی دموکراتیک این حقیقت که ایجاد چنین اتحاد جدیدی به برجسته‌تر و معتبرتر کردن نقش شهروندان و تاثیر بیشتر بر سیاست‌های عمومی می‌انجامد را در جای دیگری کشف کرد. این نوع شبکه‌ها، سهم بیش‌تری برای فعالیت شهروندان در نظر می‌گیرد و به ایجاد ارتباطات بیش‌تر با نمایندگان مجلس و دیگر تصمیم‌گیرندگان کمک می‌کند.

فضای سیاسی

بر اساس شواهد بدست آمده از تلاش‌های نظارتی در جریان انتخابات سال ۲۰۰۷ و ۲۰۱۱ که از سوی ائتلاف نهادهای جامعه مدنی صورت گرفت، در سال‌های اخیر تغییرات اندکی در فضای سیاسی اردن بوجود آمده و فرصت‌های جامعه مدنی برای اظهار نظر و یاری رساندن به پیروی دولت از کنوانسیون مصوب سازمان ملل افزایش یافته است.

پروژه نظارت بر مجلس اردن، هرچند به صورت غیر عملی، به بهره‌برداری و گسترش فرصت‌های مشارکت سیاسی موجود در قوانین اردن پرداخت. فرآیندهای غیرجانحی نظارت بر مجلس، روزه ورود نادری را به روند سیاسی غیر شفاف اردن فراهم کرد. رهبری پروژه به این نتیجه رسید که فعالیت نظارتی فرصتی برای مشارکت دموکراتیک طولانی مدت در اختیار گذاشته است و بجای استفاده از آن به عنوان ابزاری برای افشای عملکرد ضعیف یا شرمسار کردن نمایندگان، از فعالیت نظارتی به عنوان وسیله‌ای ایجاد اعتماد میان خود و نمایندگان و کارکنان مجلس، از طریق برقراری منظم جلسات ملاقات برای یاری گرفتن از ایشان و توضیح فرآیند و اهداف پروژه، بهره‌برداری کرد. آن‌ها همچنین با اتخاذ یک تصمیم استراتژیک، اقدام به نظارت و تهیه گزارش از طریق پردازش اطلاعات اساسی مانند انتخاب کمیسیون، پیگیری روند قانون‌گذاری و میزان حضور نمایندگان کردند و به عنوان وسیله‌ای برای ایجاد اعتبار لازم در تحکیم نوعی فضای مشارکت سیاسی مستحکم و تدریجی برای تعامل واقعی‌تر، به همکاری با مجموعه‌ای از کنشگران مدنی و سیاسی پرداختند. در نتیجه، برخی از کسانی که به طور معمول با اجرای این‌گونه پروژه‌ها مورد تهدید قرار می‌گیرند (مانند نمایندگان مجلس، احزاب و جناح‌های سیاسی و مقامات دولتی)، به نشانه پاسخ‌گویی و علاقه‌مندی هرچه بیش‌تر، به همکاری با القدس و دیگر نهادهای جامعه مدنی پرداخته‌اند. *نشانه بارز این امر، مشارکت فعال نمایندگان در مراسم عمومی برگزار شده از سوی القدس می‌باشد که در این مراسم، در مورد مسائل تحریک‌آمیز سیاسی مانند اصلاحات در قانون انتخابات یا مشارکت مدنی، آشکارا سخن گفته می‌شود.*

پاسخ‌گویی و مسئولیت‌پذیری

برای ارزیابی تاثیرات دراز مدت پروژه نظارت بر مجلس اردن بر پاسخ‌گویی مجلس به مردم، هنوز خیلی زود

Nabz-Iran: Working to Raise Awareness around Human Rights Violations in Iran

www.nabz-iran.com

Follow us on Facebook @ **ایران نبض** Nabz Iran

Follows us on Twitter @nabziran

است. آنچه در زمان نگارش این یادداشت معلوم است این است که، بر اساس مصاحبه‌های صورت گرفته با شهروندان اردنی در جریان این تحقیق، اجرای این پروژه به ایجاد انتظار در خصوص حق آغاز و مشارکت نهادهای جامعه مدنی و شهروندان در گفتگوهای اساسی اجتماعی، سیاسی و اقتصادی و نیز وظیفه رهبران مجلس به پاسخ‌گویی کمک کرده است. این امر در جریان برگزاری انجمن‌های عمومی مختلف که در آن نمایندگان مجلس و احزاب و کارگزاران دولت، فعالانه به تعامل با شهروندان پرداختند نمود پیدا کرد. نمود دیگر این امر، پوشش رسانه‌ای وسیع از چنین رویدادهایی و بررسی عملکرد نمایندگان در انجام تعهدات خود بود.

جدول پایانی روشن کننده مهم‌ترین نتایج پروژه نظارت بر مجلس اردن، از دید شرکت‌کنندگان در تحقیق است. نتایج این جدول به دو بخش تقسیم‌بندی شده است، بخشی که به برجسته کردن تأثیر پروژه بر سازمان‌ها و افرادی که به‌طور مستقیم در اجرای برنامه مشارکت داشته‌اند پرداخته و نیز بخشی که اثرات قابل توجه پروژه بر دایره وسیع‌تری از افراد و عوامل را مد نظر قرار داده است.

نتیجه‌گیری

نظارت بر فرآیند سیاسی در پروژه نظارت بر مجلس اردن، نقش مهمی در تلاش‌ها مبنی بر دموکراتیزه کردن اردن بر عهده دارد. به سبب تلاش‌های صورت گرفته در وبسایت پروژه، گزارش‌های دوره‌ای و انجمن‌های عمومی، شهروندان و نهادهای جامعه مدنی به اطلاعات ضروری مورد نیاز برای درک و مشارکت بامعنا در سیاست‌های مجلس دسترسی پیدا کرده‌اند. این امر امکان مشارکت بیشتر شهروندان، نهادهای جامعه مدنی، احزاب سیاسی و رسانه‌ها را فراهم نموده و به پیشرفت رابطه همکاری تازه در میان این بازیگران کمک کرده است.

موفقیت پروژه نظارت بر مجلس اردن بر درس‌های گرفته شده توسط موسسه ملی دموکراتیک در برخی جاهای دیگر تأکید می‌کند. پیش از هر چیز این‌که، القدس از یک استراتژی دوراندیشانه برای کار نهادینه در زمینه دموکراتیزه کردن بهره‌مند بوده به گونه‌ای که به‌صورت طبیعی، باعث اجرای برنامه‌های نظارت بر فرآیند سیاسی شده است. این کار امکان یک رویکرد تدریجی را فراهم نمود به شکلی که، کارمندان مرکز در ابتدا به برقراری روابط و کسب مهارت‌های لازم برای ارائه اطلاعات دقیق پرداختند، آنگاه به سوی تجزیه و تحلیل بزرگ‌تر، تهیه گزارش و دخالت دادن دیگر بازیگران قدم برداشتند. با این کار، ضمن کسب وجهه یک سازمان غیر حزبی معتبر، امکان کار با شرکای مختلف را پیدا نمودند و در نتیجه توانستند فضای موجود را بدست آورده و به گسترش این فضا برای ورود گفت‌وگوهای اساسی‌تر و مشارکت طیف گسترده‌تری از سازمان‌ها بپردازند. مسئله دوم این‌که، ظاهراً مدیران القدس مستقیماً دریافته‌اند که هرچند دموکراسی و نهادهای جامعه مدنی دولت‌گرا مانند القدس می‌توانند به ایجاد فرصت برای آموزش مشارکت شهروندان در فرآیندهای سیاسی کمک کنند، اما آن فرصت‌ها ممکن است مفهوم عملی زیادی برای شهروندان نداشته باشد. هم زمان، القدس متوجه این خطر بوده است که اگر فرصت‌های بوجود آمده از سوی شهروندان یا دیگر نهادهای مدنی اشغال نشود، این فرصت‌ها ممکن است کاهش یابند. بنابراین، مرکز القدس با پشتکار تمام تلاش کرد تا نهادهای مدنی درگیر با موضوع را به تلاش‌های نظارت بر فرآیند سیاسی بکشاند و آن‌ها را به دانش و روابط لازم برای تأثیرگذاری بر موضوع تجهیز نماید. از طریق ایجاد مشارکت موثر شهروندان و دولت در حدود مسائلی که بر کیفیت زندگی روزمره مردم اثرگذار است، این گروه‌ها می‌توانند نقش حیاتی در ایجاد تحمل و مدارای سیاسی ایفا نمایند. در نهایت، القدس توانست به شیوه‌ای موثر، تعامل میان بازیگران مختلف درگیر در پروژه نظارت بر مجلس اردن را برقرار نماید که این امر به شکل‌گیری فضای سیاسی در اطراف روابطی کمتر خصمانه کمک کرد.

Nabz-Iran: Working to Raise Awareness around Human Rights Violations in Iran

www.nabz-iran.com

Follow us on Facebook @ **نابض ایران** Nabz Iran

Follows us on Twitter @nabziran

Nabz-Iran: Working to Raise Awareness around Human Rights Violations in Iran

www.nabz-iran.com

Follow us on Facebook @ **نبز ایران** Nabz Iran

Follows us on Twitter @nabziran

مهمترین فعالیت‌ها و نتایج پروژه نظارت بر مجلس، اجرا شده از سوی مرکز القدس (برگرفته از پاسخ شرکت‌کنندگان در جلسات بحث و گفتگو)

اجرا شده از سوی طرح نظارت بر فرآیند سیاسی (PPM) (بر اساس دریافت کارمندان القدس، شرکت‌کننده در جلسات بحث گروهی)	موارد خارج از طرح (بر اساس دریافت کارمندان القدس، شرکت‌کننده در جلسات بحث گروهی)
---	---

فعالیت‌های اولیه القدس در زمینه PPM	تاثیر مستقیم بر	مهمترین نتایج در نتیجه مشارکت در برنامه PPM	تلاش‌های PPM با تاثیرات بزرگ‌تر	گروه‌ها	مهمترین تاثیرات در نتیجه تلاش‌های PPM	تلاش‌های PPM با تاثیرات بزرگ‌ترین با تاثیرات
نظرسنجی‌ها، مطالعات و گزارش‌ها تعامل با دیگر طرف‌های ذینفع اطلاع‌رسانی رسانه‌ای آموزش پیشنهاد قوانین اصلاح شده تشکیل شبکه و ائتلاف وبسایت	نمایندگان مجلس	<ul style="list-style-type: none"> تعامل بیشتر افزایش علاقه به اشتراک‌گذاری اطلاعات با ناظران القدس مشارکت در فعالیتهای مرتبط هوشیاری در حفظ تصویر مثبت 	<ul style="list-style-type: none"> نظرسنجی‌ها، مطالعات و گزارش‌ها پیشنهادهای قانونی اطلاع‌رسانی رسانه‌ای 	جامعه مدنی به مثابه یک مجموعه کامل	آگاهی بیشتر در مورد مجلس و نمایندگان آگاهی و درک بهتر فرهنگ دموکراتیک	<ul style="list-style-type: none"> نظرسنجی‌ها وبسایت رسانه رسانه وبسایت نظرسنجی
	نهادهای جامعه مدنی	<ul style="list-style-type: none"> همکاری با القدس تقاضا برای خدمات پارلمانی القدس افزایش آگاهی نهادهای جامعه مدنی در زمینه پیشرفت پارلمان تشویق دیگر نهادهای مدنی برای نظارت بر مجلس 	<ul style="list-style-type: none"> نظرسنجی‌ها و گزارش‌ها ایجاد شبکه و ائتلاف تعامل با طرف‌های ذینفع 	تشکل‌های زنان که شرکت نداشتند	آگاهی و مشارکت بیشتر در فرآیند قانون‌گذاری و پیگیری مسائل و سیاست‌های مربوط به گروه	
	تشکل‌های زنان	<ul style="list-style-type: none"> مشارکت پیشرفته بین القدس و تشکل‌های زنان افزایش آگاهی در میان رهبران زنان در مورد عملکرد نمایندگان مجلس و حضور زنان در 	<ul style="list-style-type: none"> اطلاع‌رسانی رسانه‌ای ایجاد شبکه و ائتلاف آموزش 	انجمن‌های حرفه‌ای	آگاهی و مشارکت بیشتر در فرآیند قانون‌گذاری و پیگیری مسائل و سیاست‌های مربوط به گروه	

Nabz-Iran: Working to Raise Awareness around Human Rights Violations in Iran

www.nabz-iran.com

Follow us on Facebook @ **ایران نبض** Nabz Iran

Follows us on Twitter @nabziran

				مجلس		
	آگاهی بیشتر؛ افزایش اعتماد به نفس در فرآیند دموکراتیک؛ افزایش مشارکت در انتخابات	اردوگاه‌های پناهندگان	۱- پیشنهادات قانونی ۱- آموزش ۲- نظرسنجی‌ها و گزارش‌ها	<ul style="list-style-type: none"> افزایش آگاهی مجلس ابراز علاقه به گزارش‌های مجلس افزایش مشارکت در فرآیند قانون‌گذاری 	احزاب سیاسی	

دیگر اثرات طرح نظارت بر فرآیند سیاسی (PPM)
(برگرفته از پاسخ شرکت‌کنندگان در جلسات بحث و گفتگو)

	آگاهی و مشارکت بیشتر در فرآیند قانون‌گذاری و پیگیری مسائل و سیاست‌های مربوط به گروه	بخش خصوصی		<ul style="list-style-type: none"> آگاهی بیشتر در مورد نمایندگان اطلاعات بیشتر در مورد مجلس بصورت کلی 	جامعه محلی	
				<ul style="list-style-type: none"> دست‌یابی به منابع مستقل و معتبر اطلاعات در مجلس افزایش علاقه نسبت به پوشش فعالیت‌های نظارت بر مجلس از سوی القدس 	رسانه	
				<ul style="list-style-type: none"> افزایش آگاهی‌ها 	افکار عمومی	
				<ul style="list-style-type: none"> افزایش آگاهی، به خصوص از سوی زنان عضو در شوراهای محلی 	شوراهای محلی	
				<ul style="list-style-type: none"> افزایش برخورد باز دولت با توجه به اصلاحات انتخاباتی و نظارت بر مجلس حمایت و مشارکت در فعالیت‌ها 	دولت	
				<ul style="list-style-type: none"> حمایت و مشارکت در فعالیت‌ها تعامل با گزارشات مربوط به نظارت بر مجلس 	مجلس سنا	
				<ul style="list-style-type: none"> دست‌یابی بیشتر دانشگاهیان به منابع 	دانشگاهیان	

				اطلاعات مجلس • افزایش قدردانی از پروژه		
--	--	--	--	---	--	--